

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΚΙΝΗΤΗΡΕΣ ΟΤΤΟ-ΘΑΛΑΜΟΙ ΚΑΥΣΗΣ

ΚΑΥΣΗ ΡΥΠΑΝΣΗ ΕΜΒΟΛΟΦΟΡΩΝ ΜΕΚ: Καθ. Δ. Θ. Χουντάλας

ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΥΣΙΜΩΝ ΜΕΙΓΜΑΤΩΝ

Έχουμε εξωτερική ανάφλεξη μείγματος.

Το μείγμα πρέπει να είναι αναφλέξιμο: Ούτε πολύ φτωχό ούτε πολύ πλούσιο.

Όρια Αναφλεξιμότητας: Επηρεάζονται από P, T. ύπαρξη αδρανών, ψυκτική δράση τοιχώματος.

- P ↑ δεν επηρεάζεται το φτωχό όριο
- P επηρεάζει προς τα άνω το πλούσιο όριο
- T ↑ όμοια επίδραση με P αλλά μικρότερη.
- Ύπαρξη αδρανών συρρικνώνει την αναφλέξιμη περιοχή
- Ψυκτική δράση τοιχωμάτων όμοια με την T

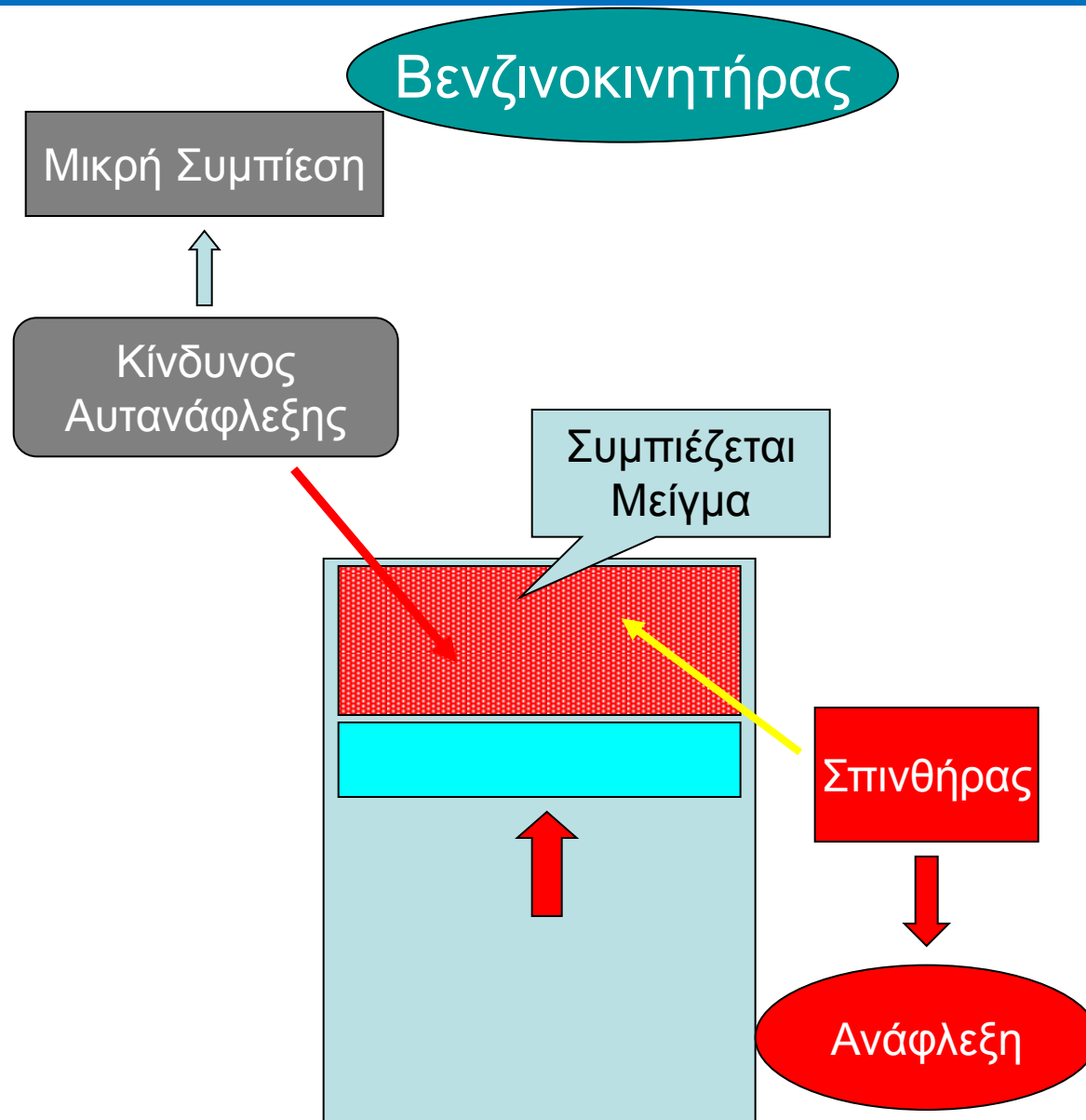
Για υγρούς υδρογονάνθρακες $0,4 < \lambda_{\alpha} < 1,5$

Βενζινοκινητήρες: $0,6 \leq \lambda_{\alpha} \leq 1,2$ (φτωχό όριο)

$\lambda_{\alpha} = 1,05 \div 1,15$ βέλτιστη απόδοση

$\lambda_{\alpha} = 0,8 \div 0,9$ μέγιστη ισχύ

ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΥΣΙΜΩΝ ΜΕΙΓΜΑΤΩΝ

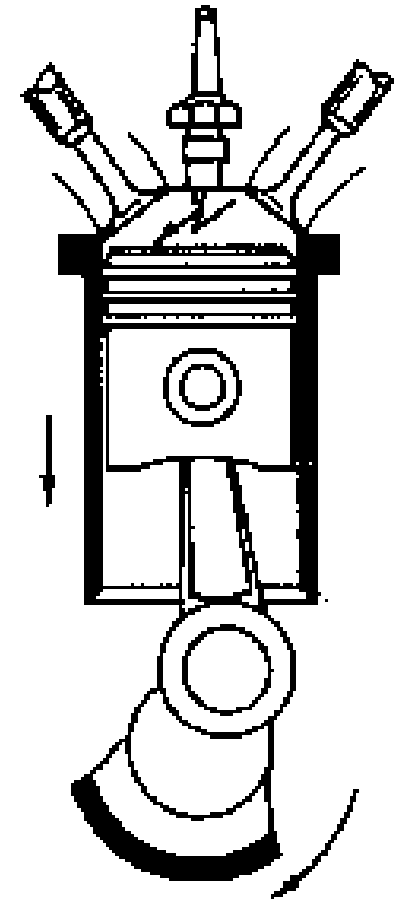
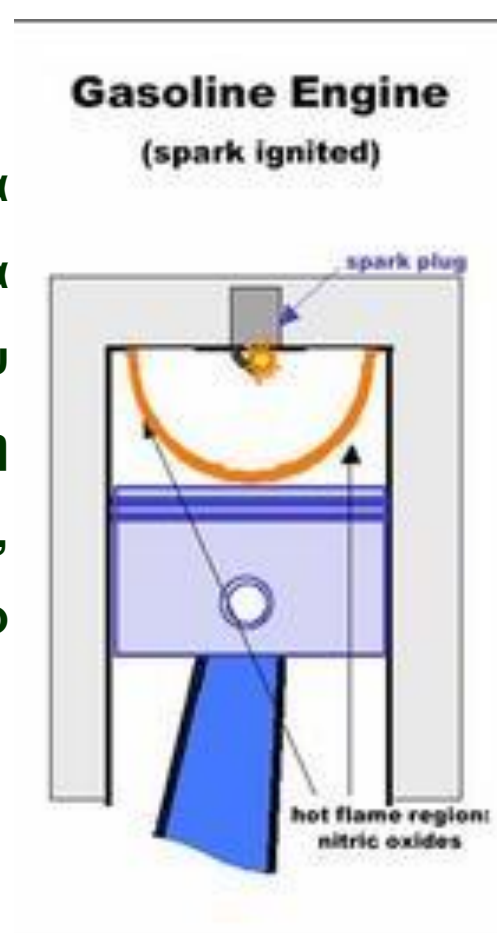

ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΥΣΙΜΩΝ ΜΕΙΓΜΑΤΩΝ

Ανάφλεξη

- Έναυση με σπινθήρα (Spark ignition – Κινητήρας Σπινθηρισμού)

Σπινθηρισμός : Το καύσιμο μείγμα ατμών καυσίμου και αέρα αναφλέγεται μέσω σπινθήρα που δίνεται από κατάλληλη διάταξη (σπινθηριστής), εντός του κυλίνδρου, λίγο πριν το έμβολο «φθάσει» στο ΑΝΣ κατά την φάση της συμπίεσης.

ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΝΑΥΣΗΣ ΚΑΥΣΙΜΟΥ ΜΕΙΓΜΑΤΟΣ

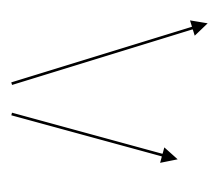
Απαιτήσεις για το Σχηματισμό του Μείγματος

- Ομοιόμορφο δηλ σταθερό λ σε όλο το θάλαμο καύσης.
- Σύνθεση μείγματος σταθερή με τις συνθήκες λειτουργίας δηλ. στροφές, φορτίο κλπ

Μέθοδοι Σχηματισμού Μείγματος

α) Εξαεριωτής: Λειτουργεί με την κινητική ενέργεια αναρροφούμενου αέρα

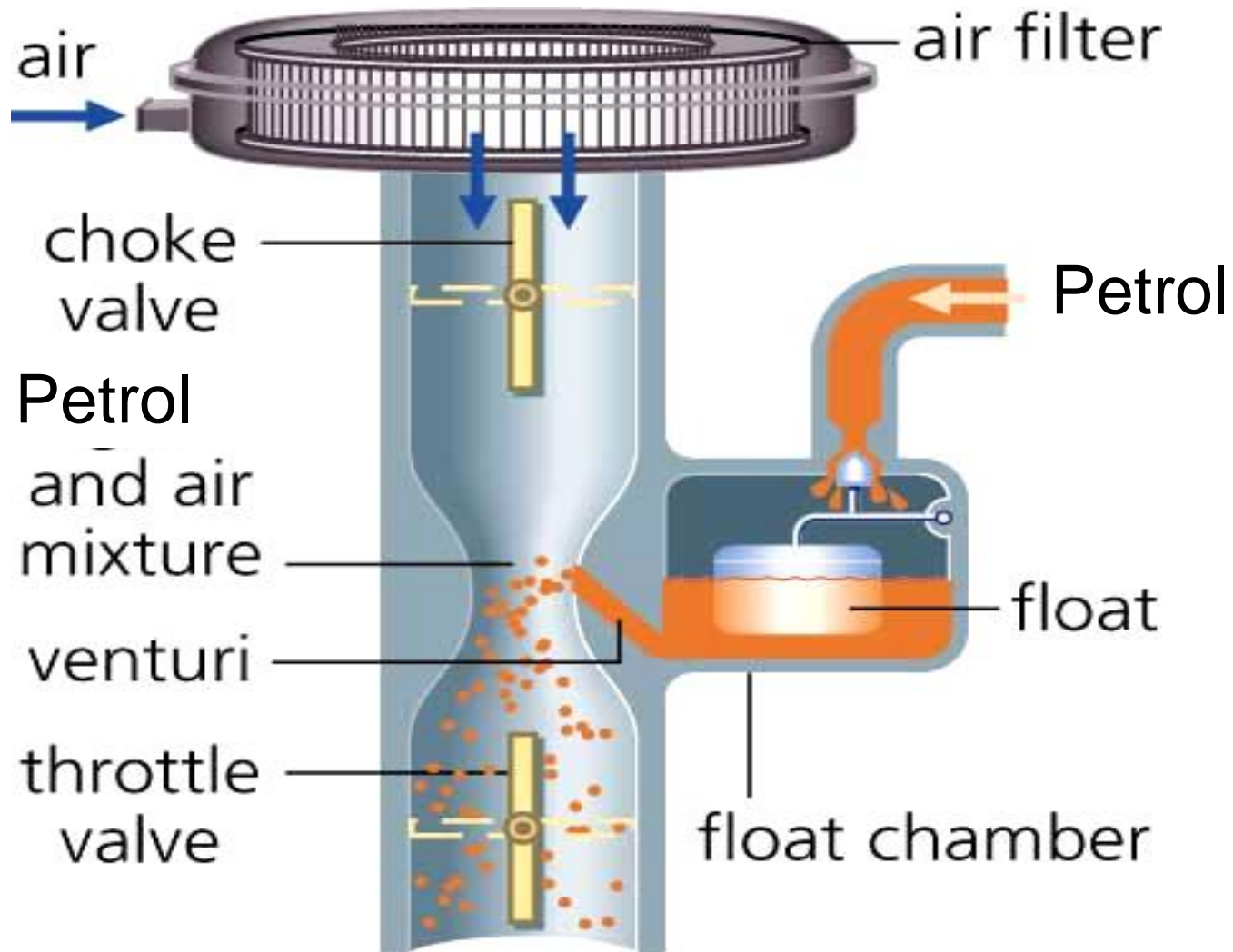
β) Συστήματα έγχυσης καυσίμου:

- α) Απλού σημείου
- β) Πολλαπλού σημείου

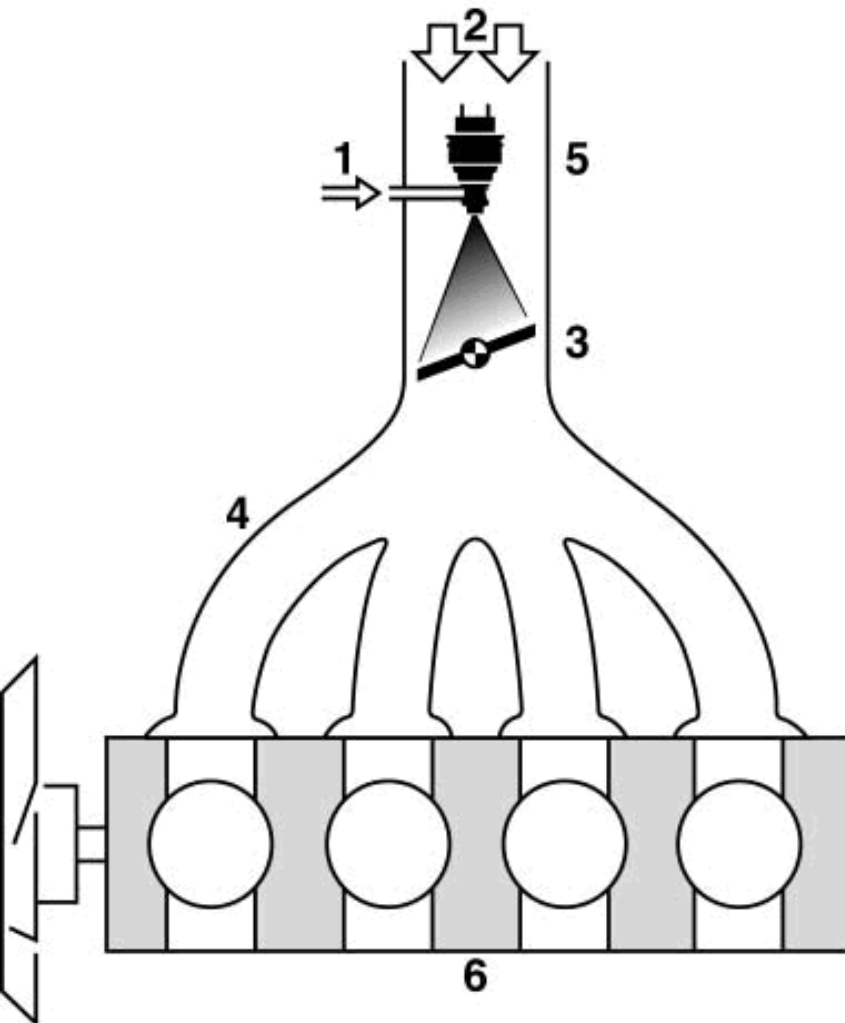
ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΝΑΥΣΗΣ ΚΑΥΣΙΜΟΥ ΜΕΙΓΜΑΤΟΣ

Μέθοδοι Σχηματισμού Μείγματος: *(SI)* με εξαεριωτή

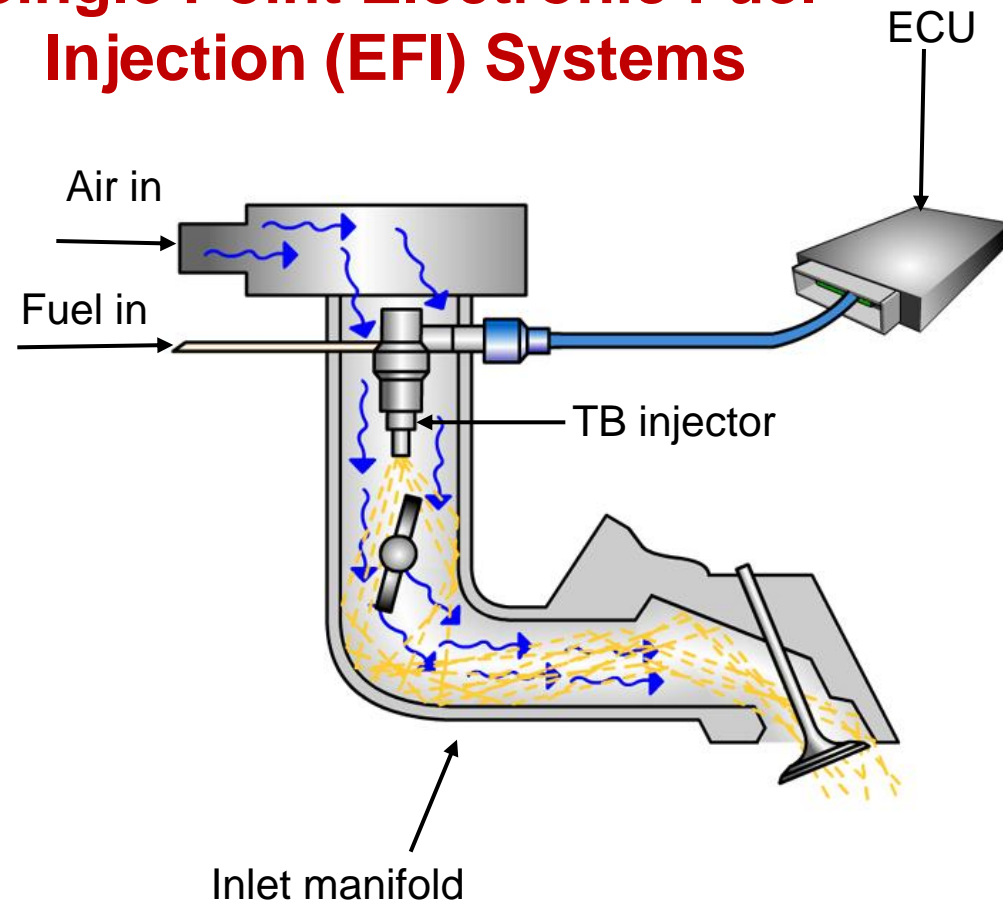

ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΝΑΥΣΗΣ ΚΑΥΣΙΜΟΥ ΜΕΙΓΜΑΤΟΣ

(SI) με ψεκασμό στον οχετό εισαγωγής (port injection).

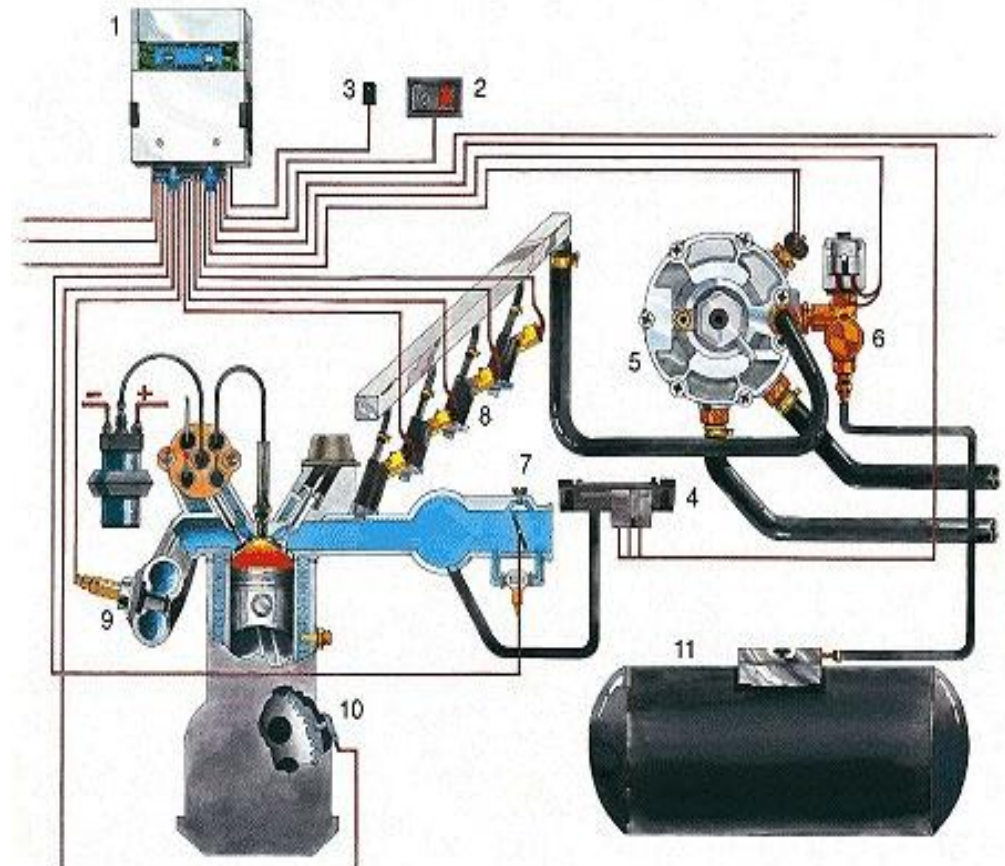
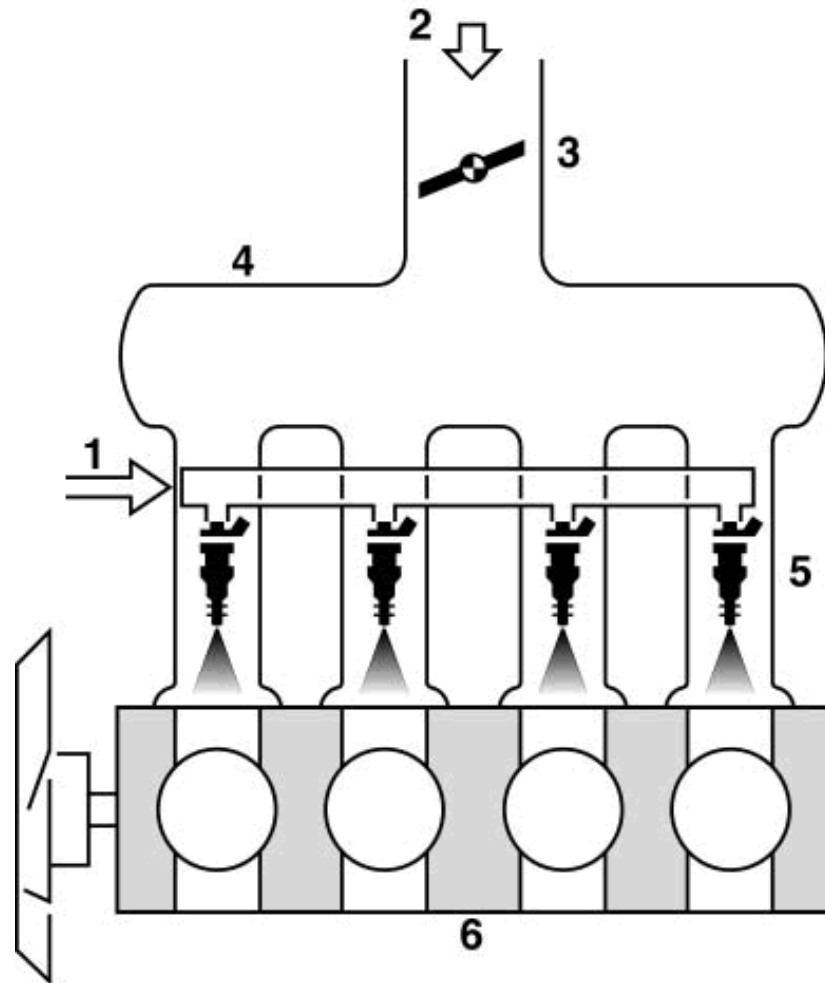
Single Point Electronic Fuel Injection (EFI) Systems

ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΝΑΥΣΗΣ ΚΑΥΣΙΜΟΥ ΜΕΙΓΜΑΤΟΣ

(SI) με ψεκασμό στην εισαγωγή του κάθε κυλίνδρου (*multi point injection*).

Multi Point Electronic Fuel Injection (EFI) Systems

ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΝΑΥΣΗΣ ΚΑΥΣΙΜΟΥ ΜΕΙΓΜΑΤΟΣ

(SI) Με απευθείας έγχυση καυσίμου (GDI) εντός του κυλίνδρου.

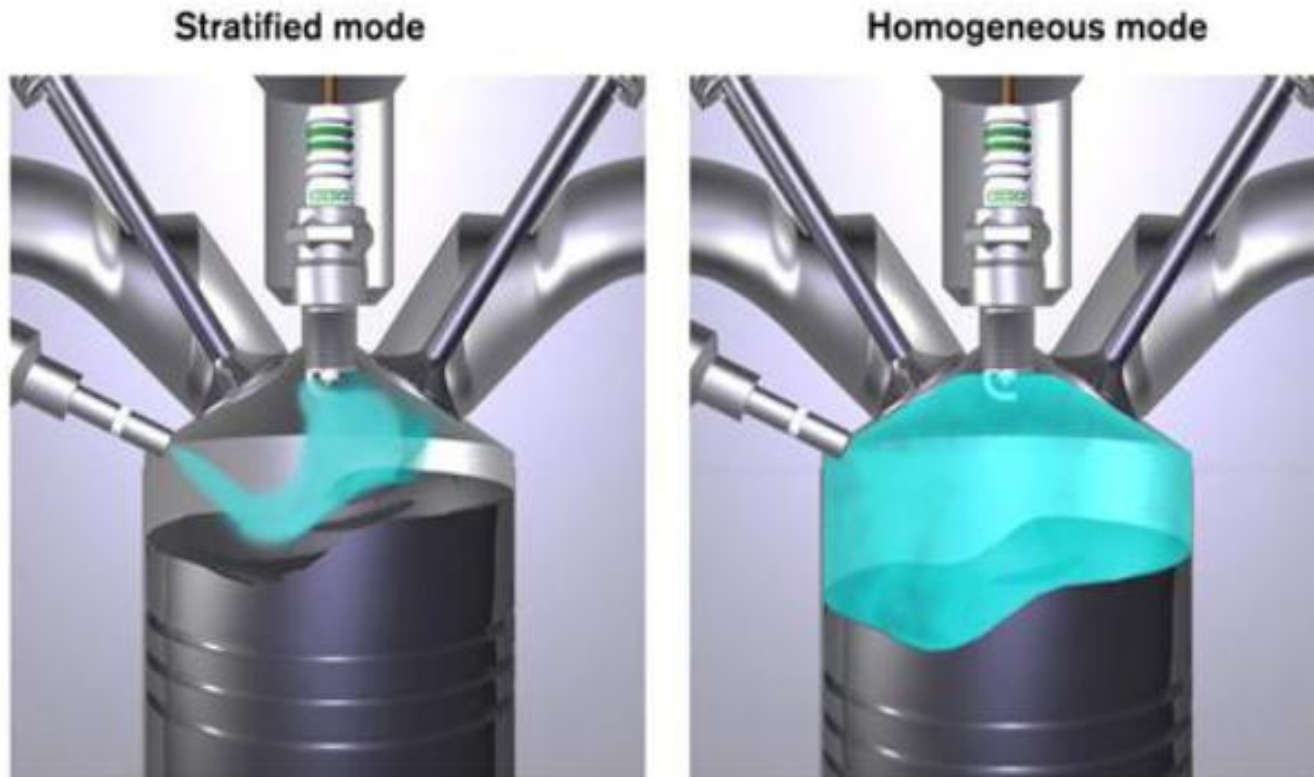
- ✓ *Δυνατότητα Χρήση φτωχού μείγματος.*
- ✓ *Αύξηση ογκομετρικού βαθμού απόδοσης.*
- ✓ *Πίεση έγχυσης 30-100 bar*

ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΝΑΥΣΗΣ ΚΑΥΣΙΜΟΥ ΜΕΙΓΜΑΤΟΣ

(SI) Με απευθείας έγχυση (GDI).

Gasoline direction injection (GDI) :

- ***Στρωματοποιημένη γόμωση (Fuel stratified injection - FSI)***
- ***Ομογενοποιημένη γόμωση (Homogeneous stratified engine – HSI)***

ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΕΞΑΠΛΩΣΕΩΣ ΤΗΣ ΦΛΟΓΑΣ ΣΤΗΝ ΟΜΑΛΗ ΚΑΥΣΗ

Μεγάλη σημασία έχει η στιγμή της έναυσης

Προπορεία έναυσης
Συνήθως αρκετές μοίρες
προ του ΑΝΣ. Έξαρτάται
από λ_α , ϵ , και άλλους
παράγοντες

"Προπορεία Εναύσεως"

Η βέλτιστη τιμή εξαρτάται από:

- Τη ταχύτητα περιστροφής του κινητήρα.
- την σύνθεση του μείγματος (δηλ. το λ_α)
- το "φορτίο" δηλ. την Pe .
- Τη σχέση συμπίεσης ϵ

ΣΤΑΔΙΑ ΤΗΣ ΚΑΥΣΗΣ

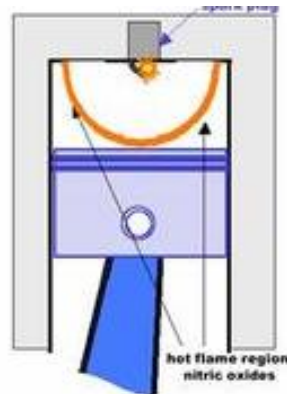
Διακρίνονται δύο διαδοχικά Στάδια της καύσης

a) Πρώτο στάδιο ενός Σχηματισμό ενός αυτοδιατιδόμενου Πυρήνα Φλόγας με όγκο περίπου 1‰ του V_c .

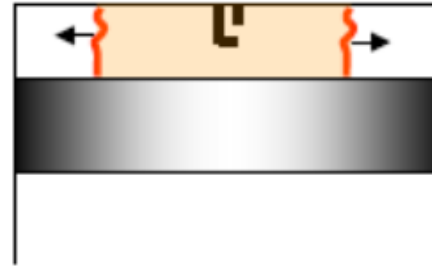
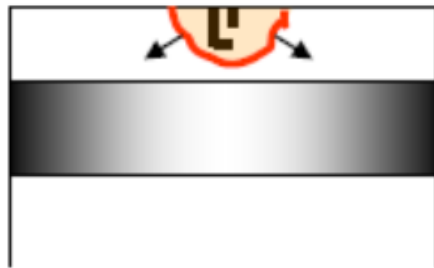
- ✓ Το πρώτο στάδιο αντιστοιχεί σε μία περίοδο Καθυστερήσεως Αναφλέξεως η οποία εξαρτάται από την πίεση, την θερμοκρασία, την σύνθεση του του μείγματος και την φύση του καυσίμου.
- ✓ Η χρονική διάρκεια του σταδίου (AB) είναι σταθερή (ίση περίπου με 0,5 ms).
- ✓ Άρα, σε διάστημα γωνίας στροφάλου, η διάρκεια αυτή αυξάνει αναλογικώς προς την ταχύτητα περιστροφής ($\Delta\varphi = 6.n.\Delta t$).

b. Το δεύτερο στάδιο (BC) Διάδοση της Φλόγας προαναμείξεως

- ✓ Στο δεύτερο στάδιο διάδοσης της φλόγας σε κάθε στιγμή της εξελισσόμενης καύσης υφίσταται σαφής διαχωρισμός μεταξύ του καμένου και άκαυστου μέρους του μείγματος.

ΣΤΑΔΙΑ ΤΗΣ ΚΑΥΣΗΣ

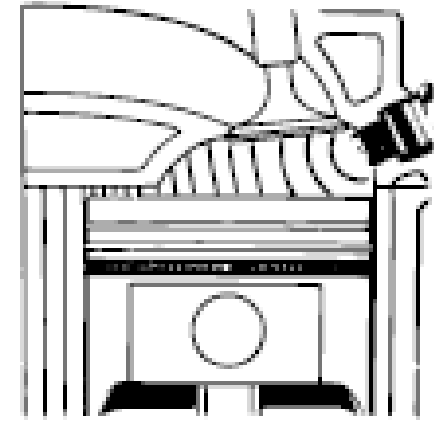
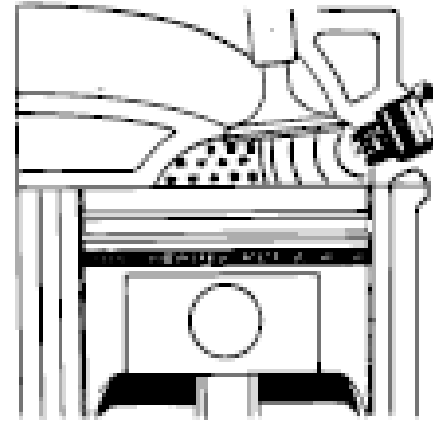
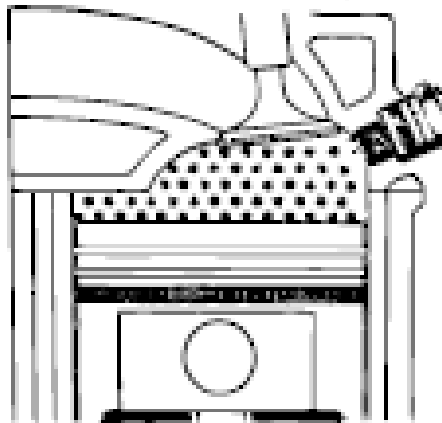

Spark occurs.....

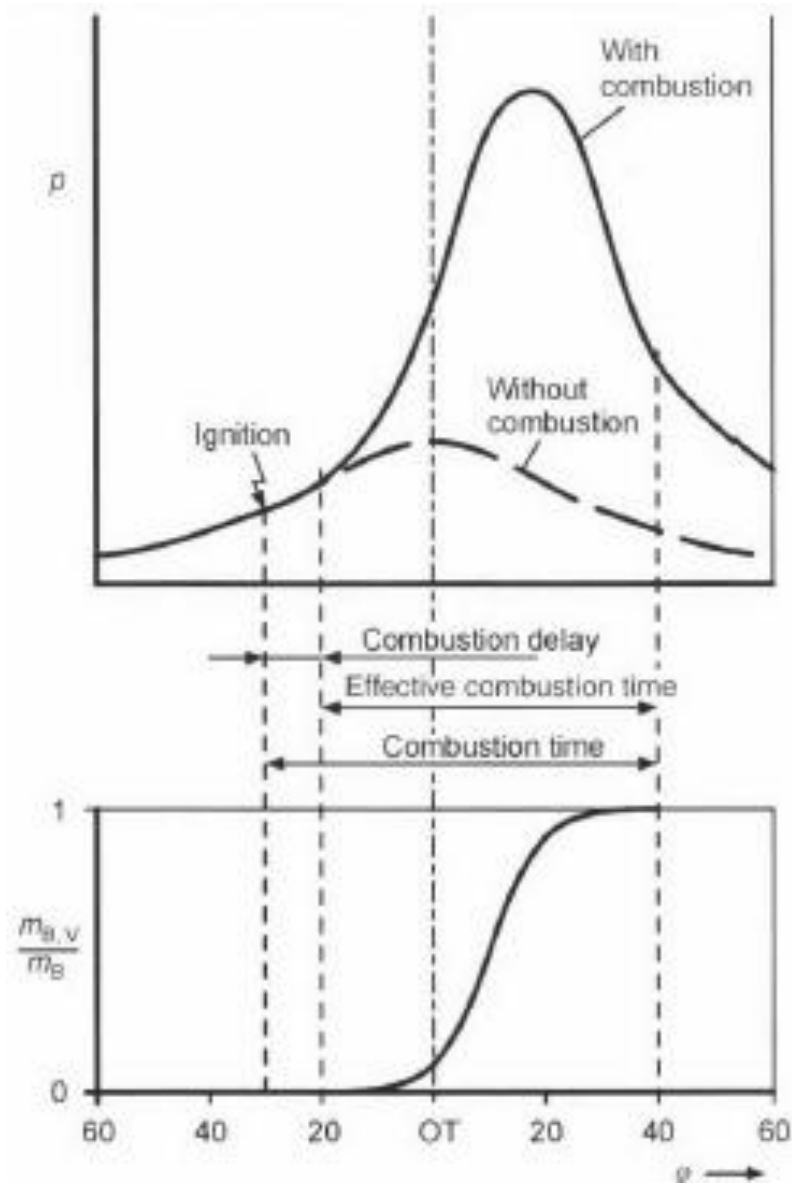
... combustion begins ..

... continues rapidly ...

... and is completed

ΣΤΑΔΙΑ ΤΗΣ ΚΑΥΣΗΣ

ΣΤΑΔΙΑ ΤΗΣ ΚΑΥΣΗΣ

-30°

-20°

-10°

TC

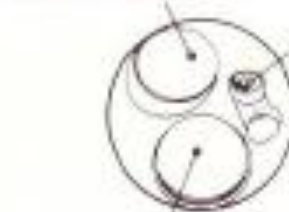
10°

20°

30°

Exhaust valve Spark plug

Inlet valve

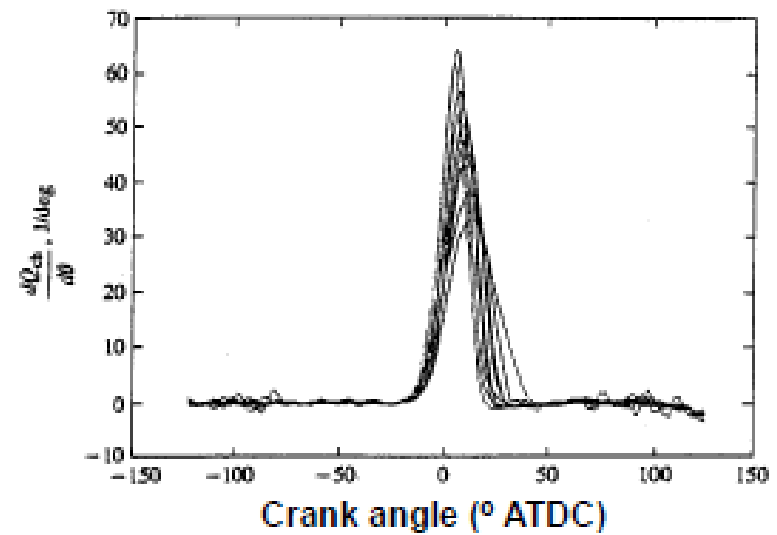
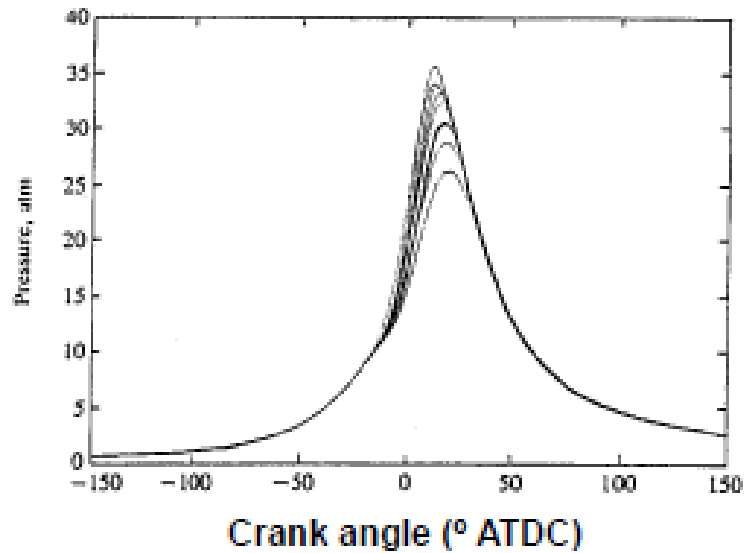

ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΕΞΑΠΛΩΣΗΣ ΤΗΣ ΦΛΟΓΑΣ

- ✓ Η καύση μεταδίδεται με την λεγόμενη Ταχύτητα Εξαπλώσεως (Διαδόσεως) της Φλόγας w_f . Η καύση μεταδίδεται κυρίως με μεταφορά-τύρβη
- ✓ Η w_f μεταβάλλεται με την ταχύτητα περιστροφής του κινητήρα περίπου αναλογικά σε αρκετά ευρύ πεδίο μεταβολής της ταχύτητας περιστροφής.
- ✓ Λόγω αυτού στους κινητήρες Otto δεν έχουμε περιορισμό στην ταχύτητα περιστροφής από πλευράς της καύσεως.
- ✓ Μικρή υστέρηση της w_f σε πολύ υψηλές ταχύτητες περιστροφής μπορεί να αντιμετωπισθεί με αύξηση της προπορείας εναύσεως.
- ✓ Εκτός της ταχύτητας επηρεάζουν δευτερευόντως την w_f , βάσει των πιο τα ακόλουθα:
  - *Καύσιμο*
  - *Η σύνθεση του μείγματος: w_f μέγιστη σε $\lambda_\alpha = 0,8 - 0,9$,*
  - *Η "τραχεία" λειτουργία του κινητήρα με πτωχό μείγμα ($\lambda_\alpha > 1,15 - 1,25$), οφείλεται ακριβώς στην μείωση της w_f .*
  - *Η προπορεία εναύσεως: Επίδραση ομόσημη.*
  - *Ο βαθμός συμπίεσεως: Επίδραση ομόσημη.*
  - *Η πίεση p_α κατά την έναρξη της συμπίεσεως: Επίδραση ομόσημη.*
  - *Η θερμοκρασία κατά την έναρξη της συμπίεσεως: Επίδραση ετερόσημη.*
  - *Η υγρασία του αέρα του περιβάλλοντος: Επίδραση ετερόσημη.*
  - *Η ύπαρξη παραμένοντος καυσαερίου: Επίδραση ετερόσημη.*

ΑΝΟΜΟΙΟΜΟΡΦΙΑ ΚΑΥΣΗΣ

ΑΝΩΜΑΛΗ ΚΑΥΣΗ

Πυρανάφλεξη

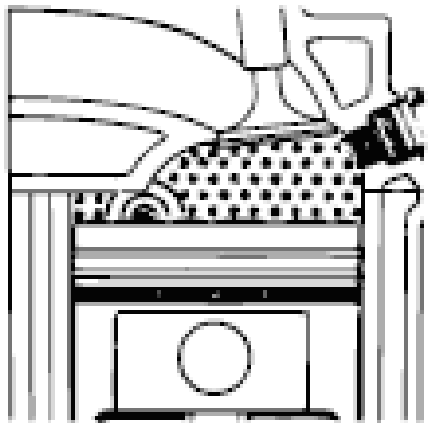
Κρουστική Καύση

- Η αυτόματη, μη προγραμματισμένη, ανάφλεξη του μείγματος στον κύλινδρο.
- Προκαλείται από επικαθήσεις επί των τοιχωμάτων οι οποίες προέρχονται από το καύσιμο ή το λιπαντικό.
- ✓ Μπορεί να συμβεί πριν ή μετά την έναυση
  - "Προανάφλεξη" ή "Μετανάφλεξη".
  - Συνήθη Πυρανάφλεξη (Rumble),
- ✓ Προκαλείται έντονος ρυθμός καύσεως, με αποτέλεσμα ταχύτερη ανύψωση της πίεσεως και χαρακτηριστικό θόρυβο.
- ✓ Έχουμε αυξημένες απώλειες ψύξεως και επομένως μειωμένο έργο και βαθμό αποδόσεως.
- ✓ Μπορεί να έχουμε λειτουργία του κινητήρα μετά τη διακοπή της ηλεκτρικής εναύσεως οπότε υνεχιζόμενη Πυρανάφλεξη (Run-on).
- ✓ Ευνοείται από την υψηλή ταχύτητα περιστροφής και την αύξηση της σχέσης συμπίεσης

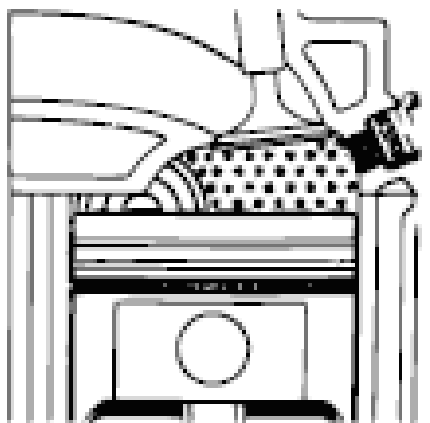
- Η ακαριαία καύση ολόκληρου του μέχρι της στιγμής εκείνης ακούστου μέρους του μείγματος.
- Αύξηση της μετάδοσης θερμότητας στα τοιχώματα και μείωση ισχύος έως 50%.
- Η καύση οδηγεί σε αύξηση της πίεσης P και αυτό οδηγεί σε συμπίεση του άκαυστου μείγματος και την αυτανάφλεξη του.
- Η κρουστική καύση εξαρτάται από το καύσιμο και τις συνθήκες.
- Ευνοείται η εμφάνιση της από τη χαμηλή ταχύτητα περιστροφής και την αύξηση της σχέσης συμπίεσης.
- Η πυρανάφλεξη, να οδηγήσει, υπό πολύ δυσμενείς συνθήκες σε κρουστική καύση, οπότε έχουμε την λεγόμενη Κρουστική Πυρανάφλεξη (Wild Ping).

ΠΥΡΑΝΑΦΛΕΞΗ

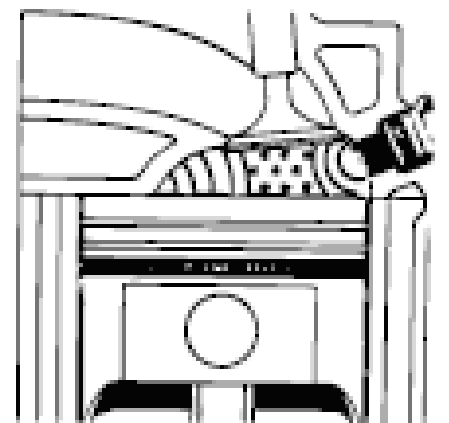
Ignited by hot deposit.

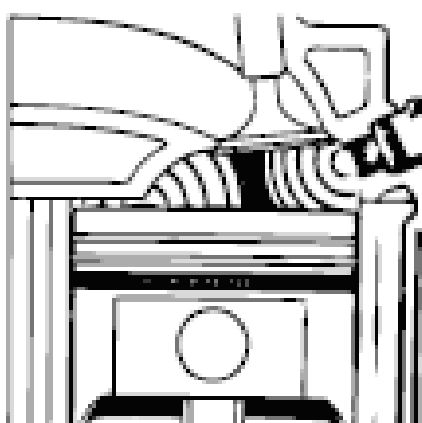
regular ignition spark.

ignites remaining fuel.

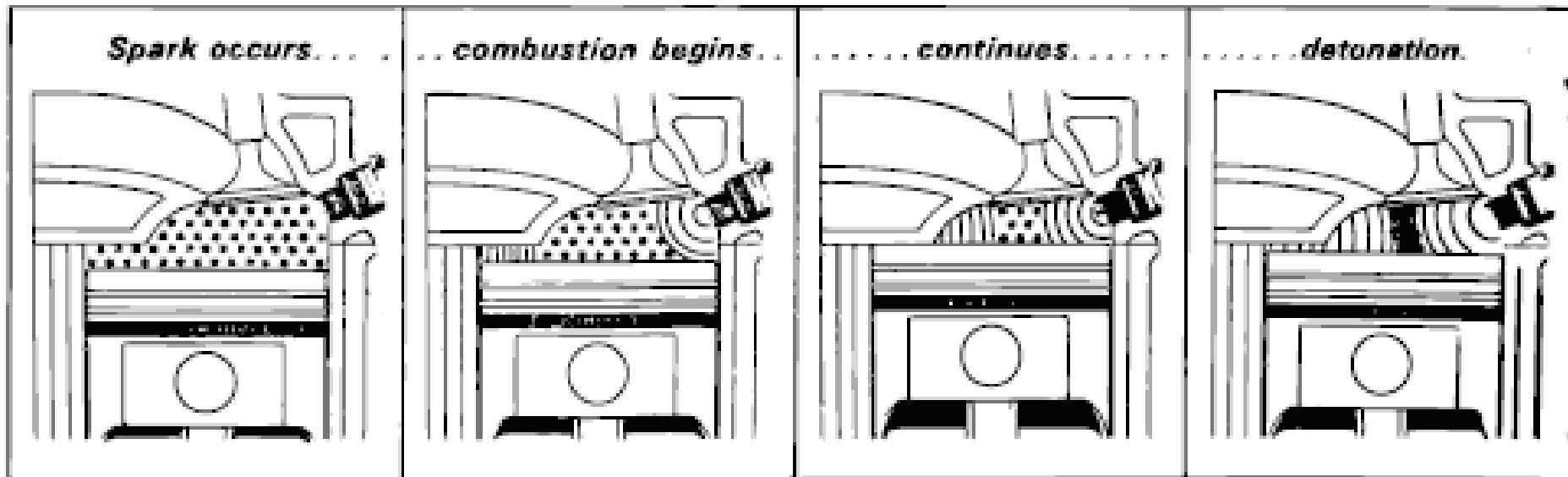

flame fronts collide.

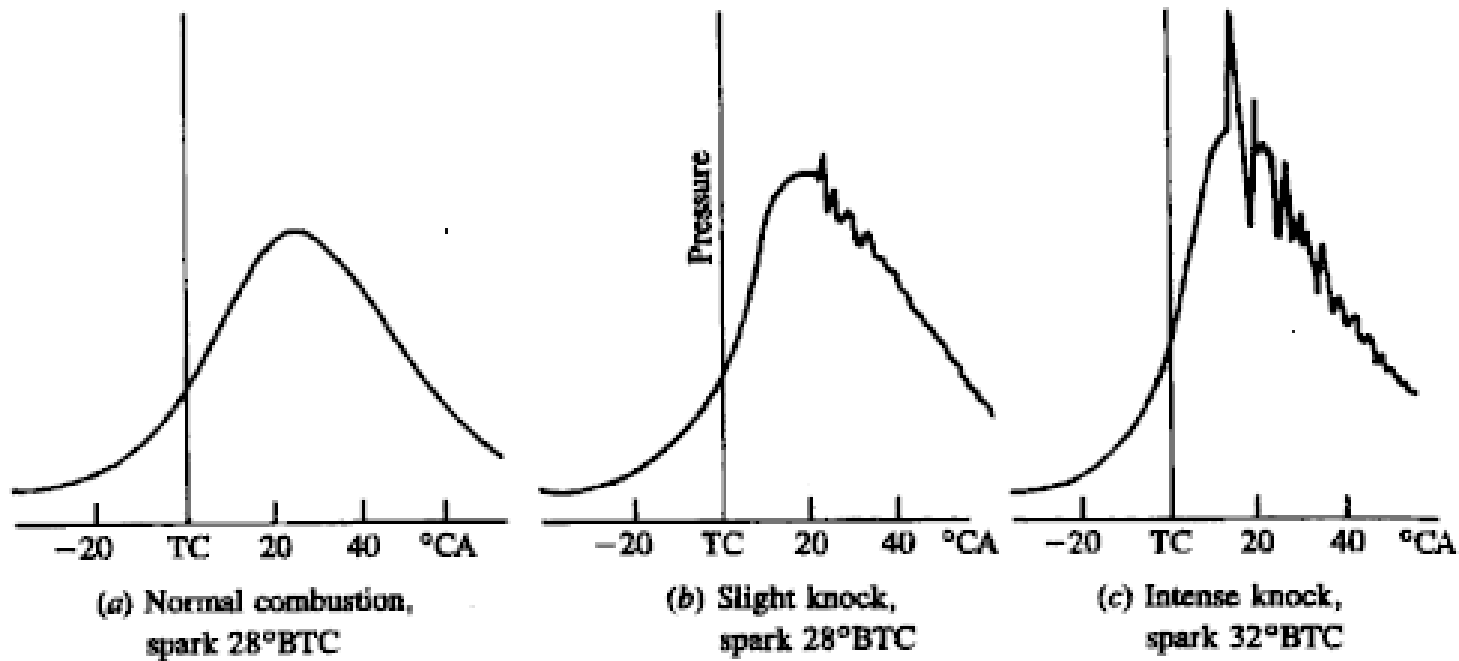

ΚΡΟΥΣΤΙΚΗ ΚΑΥΣΗ (Knocking)

- Μακριά από το σπινθήρα. Ενίοτε καίγεται όλο το μείγμα
- Μεγάλη ταχύτητα w_f 1500÷2000m/s.
- Μεγάλη αύξηση p_{max} με κύματα κρούσης (ηχητικό αποτέλεσμα)

ΚΡΟΥΣΤΙΚΗ ΚΑΥΣΗ: ΕΠΙΠΤΩΣΗ ΣΤΗ ΠΙΕΣΗ ΚΑΥΣΗΣ

Βελτίωση της Κρουστικής Αντοχής των Καυσίμων

Βελτίωση Ιδιοτήτων:

Ανάμειξη με αλκοόλες, αιθέρες και βενζόλιο (όμως έχουν την τάση πυρανόφλεξης) είτε με προσθήκη Αντικρουστικών που επιδρούν στις προαντιδράσεις επιβραδύνοντάς τες.

Σημερινή Τάση:

Αντικατάσταση αυτών με αμόλυβδη βενζίνη
Αύξηση αντικρουστικής αντοχής στο διυλιστήριο με επεξεργασία είτε με ανάμειξη με βενζόλιο ή Οξυγονούχες οργανικές ενώσεις
π.χ. Μεθανόλη, Αιθανόλη

Περιορισμοί: Όρια διότι οι αρωματικές καρκινογόνοι οξυγονούχες είναι υγροσκοπικές.

Αποτροπή

- Χαμηλή θερμοκρασία άναυστου μείγματος
- Ταχεία εξάπλωση φλόγας.

Αυτό επιτυγχάνεται με:

- Περιορισμό σχέσης συμπίεσης ϵ
- Απλή και συγκεντρωτική μορφή θαλάμου. Σπινθηριστής σε κεντρική θέση.
- Μικρό μέγεθος θαλάμου (καλή ψύξη μικρή διαδρομή φλόγας)
- Μείωση φορτίου βοηθά (στραγγαλισμός)
- Καλή απόπλυση
- Καλή ψύξη
- Αύξηση ταχύτητας περιστροφής ($w_f \uparrow$)
- Μέγιστος κίνδυνος για $\lambda=1$
- Μείωση προπορείας σπινθηρισμού
- Άμεσο ψεκασμό καυσίμου

ΚΡΟΥΣΤΙΚΗ ΚΑΥΣΗ: ΑΡΙΘΜΟΣ ΟΚΤΑΝΙΟΥ

- ✓ Εκφράζει την αντικρουστική ικανότητα καυσίμων.
- ✓ ON ορισμός: % σε ισοοκάνιο πρότυπου μείγματος κανονικού επτανίου και ισοοκάνιο που έχει την ίδια αντικρουστική ικανότητα με το καύσιμο.
- ✓ Κανονισμός: CFR (Co-operative fuel research committee)
- ✓ CFR: Δύο μέθοδοι
  - RON (Research) ευνοϊκές συνθήκες .
  - MON (Motor) Δυσχερές συνθήκες
- ✓ Χρησιμοποιείται ο RON
- ✓ Η διαφορά RON – MON = ευαισθησία καυσίμου.
- ✓ Τυπικές τιμές 5÷10
- ✓ Εξέλιξη:
ΗΠΑ απλή 55(1925) 92(1960) 93(1965)
ΗΠΑ Σούπερ 70(») 92(») 100(»)
- ✓ Υγρά: Βενζόλιο MON=115, Μεθανόλη RON=106, Αιθανόλη RON=107
- ✓ Αέρια: Μεθάνιο RON=120, Προπάνιο=125, Υγραέριο>100
- ✓ Για υψηλές απαιτήσεις (π.χ. αεροπορικοί κινητήρες) Χρησιμοποιείται άλλη κλίμακα.
- ✓ Για κινητήρα: Octane Requirement.

ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΘΑΛΑΜΟΥ ΚΑΥΣΗΣ

- a. Υψηλή Συγκέντρωση Ισχύος. (καλή πλήρωση)
- b. Εξάλειψη κινδύνου κρουστικής καύσης.
- c. Μικρή εκπομπή ρυπαντών.

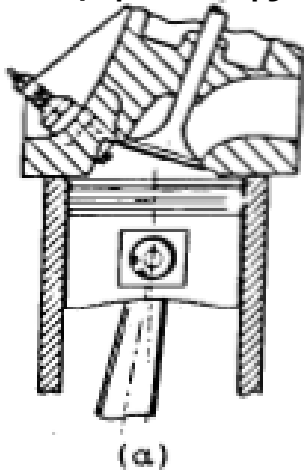
Είδη Θαλάμων Κάυσης

Συμβατικός θάλαμος

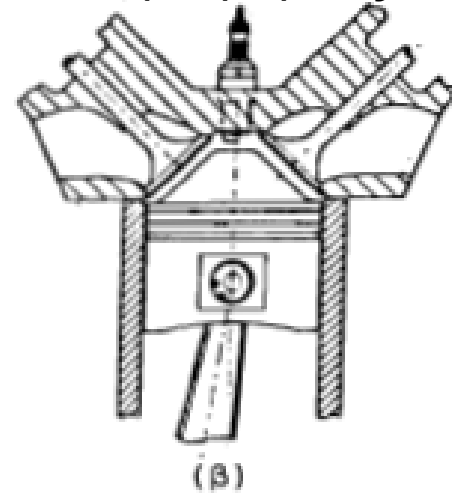
- Σφηνοειδής
- Ημισφαιρικός
- Θάλαμος καύσης στο έμβολο
- Θάλαμος καύσης στη κεφαλή

ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΘΑΛΑΜΩΝ ΚΑΥΣΗΣ

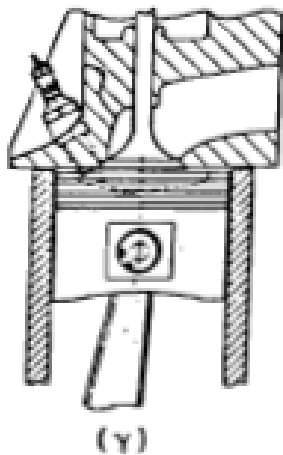
Σφηνοειδής

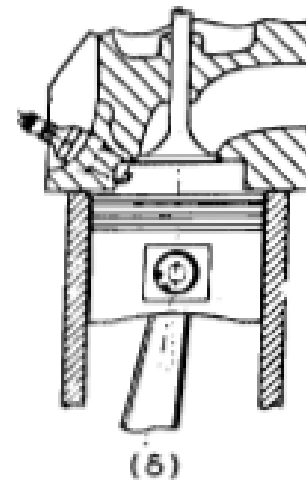
Ημισφαιρικός

Κοιλ. Εμβόλου

Κοιλ. Κεφαλής

Σύγχρονη Τάση

- Θάλαμοι καύσεως με επικεφαλείς βαλβίδες.
- Ο σπινθηριστής τοποθετείται πλησίον της θερμής βαλβίδας εξαγωγής.
- Συμπαγής μορφή.
- Ιδιαίτερη βαρύτητα δίνεται στη σωστή πλήρωση του κυλίνδρου με αύξηση της διατομής της βαλβίδας εισαγωγής.

ΚΙΝΗΤΗΡΕΣ ΣΤΡΩΜΑΤΙΚΗΣ ΓΟΜΩΣΗΣ

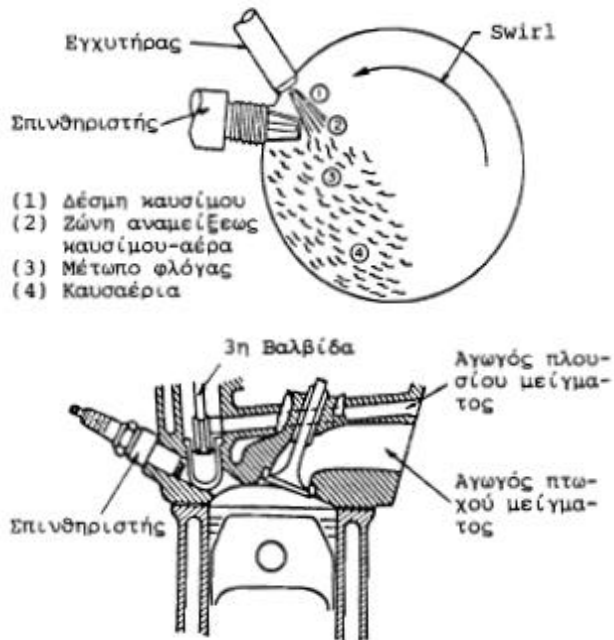
- ✓ Διαφέρουν σημαντικά από τους κλασσικούς otto.
- ✓ Μείγμα πλουσιότερο γύρω από τον σπινθηριστή (για αρχική έναυση) και φτωχότερο μακριά απ' αυτού (λα~1,5)
- ✓ Ρύθμιση Ισχύος:
  - Ποιοτική κατά το πρότυπο των Diesel μόνο με ρύθμιση της παροχής καυσίμου.
  - Αποφυγή πεταλούδας και άρα των απωλειών ροής
- ✓ Τρόποι Δημιουργίας Στρωματικής Γόμωσης:
  - Άμεση έγχυση στο τέλος της συμπίεσης . TCCS Texaco
  - Είτε με έμμεση έγχυση: CVCC Honda με τη χρήση τρίτης βαλβίδας που ελέγχει την παροχή πλούσιου μείγματος ενώ η κύρια ελέγχει την παροχή φτωχού μείγματος.

ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΘΑΛΑΜΩΝ ΚΑΥΣΗΣ

Στρωματική Γόμωση

Κοντά στο σπινθηριστή $\lambda \sim 1$

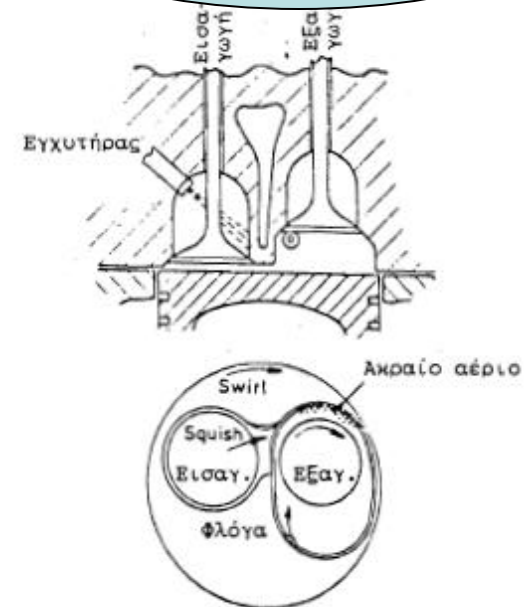
Μακριά από σπινθηριστή $\lambda > 1$

Φτωχού Μείγματος

$\lambda > 1$

Απαιτεί μεγάλη κίνηση μείγματος δηλ. υψηλή τύρβη

Πλεονεκτήματα

- α) Χαμηλότερη εκπομπές ρύπων
- β) Καλλίτερος βαθμός απόδοσης, ιδίως στα χαμηλά φορτά

Μειονεκτήματα

- α) Μείωση συγκέντρωσης ισχύος, ιδίως σε υψηλά φορτία και στροφές.
- β) Δαπανηρή κατασκευή.

Δεν γνώρισαν τόσο μεγάλη επιτυχία.